

6 અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

[૨૦૧૦] ૩ S.C.R. ૫૮૯

મોહમ્મદ મકબૂલ તાંત્રે

વિરુદ્ધ

જમ્મુ અને કાશ્મીર રાજ્ય

(ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૩૪૨/૨૦૦૯)

૪ ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૦

[ચુકાદો ૧૩.૪.૨૦૧૦ ના રોજ મળેલ]

[હરજીત સિંઘ બેદી અને એ. કે. પટનાયક, ન્યાયમૂર્તિઓ]

ટેરરિસ્ટ એન્ડ ડિસપ્રિટવ એક્ટિવિટીઝ પ્રિવેન્શન એક્ટ, ૧૯૮૭:

કલમ ૩(૨)(ii) અને કલમ ૩૬૪ સાથે વંચાણે લેતા કલમ ૧૨૦-બી

આરપીસી – એક ધારાસભ્યના અપહરણ અને હત્યા માટે અનેક વ્યક્તિઓ સામે

કેસ ચલાવવામાં આવ્યો, જેમાંથી માત્ર ૩ વ્યક્તિઓને ટ્રાયલ પર લાવવામાં

આવ્યા – બે નિર્દોષ છૂટ્યા – માત્ર એકને ટાડાની કલમ ૩(૨)(ii) અને

આરપીસીની કલમ ૩૬૪/૧૨૦-બી હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો - ટાડાની કલમ ૩(૨)(ii) હેઠળ ૧૪ વર્ષની જેલની સજા અને આરપીસીની કલમ ૩૬૪/૧૨૦-બી હેઠળ ૫ વર્ષની સજા લાદવામાં આવી - એવી રજૂઆત કરવામાં આવી કે દોષિતે એસએસપી સમક્ષ કબૂલાત કરતી વખતે પસ્તાવો દર્શાવ્યો હોવાથી, સજા ઘટાડીને અત્યાર સુધી ભોગવેલી સજા જેટલી કરવામાં આવે - ઠરાવવામાં આવ્યું કે: એ વાત ખરેખર સાચી છે કે ટાડા હેઠળની સજા એ ખૂબ જ ગંભીર બાબત છે અને તેના માટે સખત સજાની જરૂર છે - તે જ સમયે, દરેક કેસની હકીકતોને અવગણી શકાય નહીં - હાલના કેસમાં, અપીલકર્તાના તમામ સહ-આરોપીઓ કાં તો નિર્દોષ છૂટ્યા છે અથવા તેમને ટ્રાયલ પર લાવવામાં આવ્યા નથી - અપીલકર્તાએ તે પરિસ્થિતિ બદલ ખેદ વ્યક્ત કર્યો છે જે આખરે મૃતકની હત્યામાં પરિણમી હતી - ટ્રાયલ કોર્ટે હકારાત્મક તારણ આપ્યું છે કે અપીલકર્તા માત્ર અપહરણના ભાગમાં સંડોવાયેલ હતો અને તેને ધારાસભ્યની હત્યા સાથે કોઈ લેવાદેવા નહોતી - અપીલકર્તાએ લગભગ ૨૦ વર્ષ સુધી ચાલેલી લાંબી ટ્રાયલનો સામનો કર્યા પછી ૧૧.૫ વર્ષથી વધુની સજા ભોગવી છે - તેને ૧.૫ વર્ષના સમયગાળા માટે જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવ્યો હતો અને આ સમયગાળા દરમિયાન તેનું વર્તન અને આચરણ અનુકરણીય રહ્યું હતું - આ સંજોગોમાં, અપીલ ફગાવી દેતી વખતે, સજા ૧૪ વર્ષથી ઘટાડીને અત્યાર સુધી ભોગવેલી સજા જેટલી કરવામાં આવી - સજા -

રણબીર પીનલ કોડ – કલમ ૩૬૪ સાથે વંચાણે લેતા કલમ ૧૨૦-બી. [પેરા ૪, ૫ અને ૭]

ગુરદીપ સિંઘ ઉર્ફે દીપ વિરુદ્ધ રાજ્ય (દિલ્લી પ્રશાસન) ૧૯૯૯ (૨) સપ્લી. એસસીઆર ૬૯૩ = (૨૦૦૦) ૧ એસસીસી ૪૯૮ પર આધાર મૂકવામાં આવ્યો.

કેસ લો રેફરન્સ:

૧૯૯૯ (૨) સપ્લી. એસસીઆર ૬૯૩ પેરા ૪ પર આધાર મૂકવામાં આવ્યો.

ક્રિમિનલ એપેલેટ જ્યુરિસ્ડિક્શન: ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૩૪૨/૨૦૦૯.

જમ્મુના થર્ડ એડિશનલ સેશન્સ જજ (ટાડા હેઠળની નિયુક્ત અદાલત) ના ફાઇલ નંબર ૨૦/Ch માં તારીખ ૧૧.૨.૨૦૦૯ ના ચુકાદા અને હુકમ પરથી.

હાજર રહેલા પક્ષકારો વતી મોહન જૈન, એએસજી, ઈ.સી. અગ્રવાલા, અમિત કુમાર શર્મા, નિશાંત કાટોચ, દિનેશ ઠાકુર, રોહિણી મુખર્જી, પ્રભાત કુમાર, વિભવ મિશ્રા, ટી.વી. રત્નમ, અરવિંદ કુમાર શર્મા, જસપ્રીત ઔલખ,

પી.કે. ડે, બી. ક્રિષ્ના પ્રસાદ, અનીસ સુહરાવદી, મેહદી ઈલ્માઝ, તબરેઝ અહેમદ.

કોર્ટનો નીચે મુજબનો હુકમ આપવામાં આવ્યો હતો.

હુકમ

૧. અમે પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને વિગતવાર સાંભળ્યા છે.

૨. અપીલકર્તા મોહમ્મદ મકબૂલ તાંત્રે સામે અન્ય ૧૭ વ્યક્તિઓ સાથે રણબીર પીનલ કોડની કલમ ૩૦૨/૩૯૨/૩૬૪ વગેરે અને ટેરરિસ્ટ એન્ડ ડિસ્ટ્રિબ્યુટેડ એક્સિટવિટીઝ પ્રિવેન્શન એક્ટ, ૧૯૮૭ ની કલમ ૩(૧) હેઠળ રૂપ માર્ચ, ૧૯૯૦ ના રોજ ભૂતપૂર્વ ધારાસભ્ય મીર મુસ્તફાના અપહરણ અને હત્યામાં સંડોવણી બદલ કેસ ચલાવવામાં આવ્યો હતો. સરકારી વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલા નિવેદન પર ૧૧ આરોપીઓને મુક્ત (discharged) કરવામાં આવ્યા હતા, ત્રણના ટ્રાયલ દરમિયાન મૃત્યુ થયા હતા અને એક ફરાર થઈ ગયો હતો અને અપીલકર્તા સહિત ત્રણે ટ્રાયલ પર લાવવામાં આવ્યા હતા. ટ્રાયલમાં અહીંના અપીલકર્તાના બે સહ-આરોપીઓને નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા પરંતુ કોર્ટે વિવિધ પ્રોસિક્યુશન સાક્ષીઓના પુરાવા અને ખાસ કરીને અપીલકર્તાએ એસએસપી શ્રી એ.કે. સુરી સમક્ષ આપેલા કબૂલાતના નિવેદન પર

ભરોસો રાખીને તેને આરપીસીની કલમ ૩૬૪ સાથે વંચાણે લેતા કલમ ૧૨૦બી હેઠળના ગુના માટે દોષિત ઠેરવ્યો હતો અને તેને પાંચ વર્ષની સખત કેદની સજા અને ૧૦૦૦/- રૂપિયાનો દંડ, દંડ ન ભરે તો છ મહિનાની કેદ અને ટાડાની કલમ ૩(૨)(ii) હેઠળ ૧૪ વર્ષની સખત કેદની સજા અને ૫૦૦૦/- રૂપિયાનો દંડ, દંડ ન ભરે તો વધુ એક વર્ષની કેદની સજા ફટકારી હતી, બંને સજાઓ સાથે ચાલશે. ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદાને પડકારતી વર્તમાન અપીલ દાખલ કરવામાં આવી છે કારણ કે ટાડા હેઠળની અપીલ સીધી સુપ્રીમ કોર્ટમાં થાય છે.

૩. અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ શ્રી અગ્રવાલાએ ગુણદોષ પર દલીલ કરી નથી પરંતુ ધ્યાન દોર્યું છે કે ઉપરોક્ત હકીકતોને જોતા, ખાસ કરીને ૧૮ માંથી ૧૧ આરોપીઓને મુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા અને અહીંના અપીલકર્તાના બે સહ-આરોપીઓને વિવાદિત ચુકાદા દ્વારા નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા અને વધારાની હકીકત એ છે કે ટ્રાયલ લગભગ વીસ વર્ષ સુધી ચાલ્યો હતો અને અપીલકર્તાએ ૧૧.૫ વર્ષથી વધુની સજા પાછા ભોગવી છે અને તેણે એસએસપી સમક્ષ કબૂલાત કરી હતી જે તેનો પસ્તાવો દર્શાવે છે, તેથી સજા ઘટાડીને અત્યાર સુધી ભોગવેલી સજા જેટલી કરવી યોગ્ય રહેશે.

૪. પસ્તાવો કરતા ગુનેગાર દ્વારા કરવામાં આવેલી કબૂલાતના કિસ્સામાં સજામાં થોડી ઉદારતા દાખવવી જોઈએ તેવા પ્રસ્તાવ માટે વિદ્વાન વકીલે આ

કોર્ટના ગુરદીપ સિંઘ ઉર્ફે દીપ વિરુદ્ધ રાજ્ય (દિલ્હી પ્રશાસન) (૨૦૦૦) ૧ એસસીસી ૪૯૮ ના ચુકાદા પર ભરોસો મૂક્યો છે. જોકે, વિદ્વાન સોલિસિટર જનરલે ધ્યાન દોર્યું છે કે અપીલકર્તા આ ઘટનાના મુખ્ય સૂત્રધારોમાંનો એક હતો જે મીર મુસ્તફાના મૃત્યુમાં પરિણમી હતી અને ટાડાની કલમ ૨ માં આજીવન કેદની જોગવાઈ હોવાથી, અપીલકર્તા સાથે અગાઉથી જ નરમ વ્યવહાર કરવામાં આવ્યો છે અને તેને વધુ કોઈ છૂટ આપવી જોઈએ નહીં.

૫. એ વાત ખરેખર સાચી છે કે ટાડા હેઠળની સજા એ ખૂબ જ ગંભીર બાબત છે અને તેના માટે સખત સજાની જરૂર છે. તે જ સમયે, દરેક કેસની હકીકતોને અવગણી શકાય નહીં. અમે જોઈએ છીએ કે અપીલકર્તાના તમામ સહ-આરોપીઓ કાં તો નિર્દોષ છૂટ્યા છે અથવા તેમને ટ્રાયલ પર લાવવામાં આવ્યા નથી. અમે રેકૉર્ડ પરથી એ પણ જોઈએ છીએ કે અપીલકર્તાએ તે પરિસ્થિતિ બદલ ખેદ વ્યક્ત કર્યો છે જે આખરે મીર મુસ્તફાની હત્યામાં પરિણમી હતી. ટ્રાયલ કોર્ટે હકારાત્મક તારણ આપ્યું છે કે અપીલકર્તા માત્ર અપહરણના ભાગમાં સંડોવાયેલ હતો અને તેને ધારાસભ્યની હત્યા સાથે કોઈ લેવાદેવા નહોતી. અમે રેકૉર્ડ પરથી એ પણ જોઈએ છીએ કે અપીલકર્તાએ લગભગ ૨૦ વર્ષ સુધી ચાલેલી લાંબી ટ્રાયલનો સામનો કર્યા પછી ૧૧.૫ વર્ષથી વધુની સજા ભોગવી છે. અમને શ્રી અગ્રવાલ દ્વારા એમ પણ કહેવામાં આવ્યું છે કે તેને ૧.૫ વર્ષના સમયગાળા માટે જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવ્યો હતો અને આ

સમયગાળા દરમિયાન તેનું વર્તન અને આચરણ અનુકરણીય રહ્યું હતું. અમે એ પણ નોંધ્યું છે કે ગુરદીપ સિંઘના કેસમાં આ કોર્ટે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:

"૨૫. જો યોગ્ય લાગે તો, સમાપન કરતા પહેલા અમે વિધાયિકાના વિચાર માટે અમારી અંતરાત્માની લાગણી નોંધવા માંગીએ છીએ.. ફોજદારી ન્યાયશાસ્ત્રમાં આરોપીને સજા માત્ર ગુનેગારને સજા આપવા માટે નથી પરંતુ તે ગુનાના ક્ષેત્રમાં રહેલા અથવા આવા ગુનામાં જોડાવા ઈચ્છતા લોકો માટે ચેતવણી પણ છે. આ સજા આવા ગુનેગારોને ભવિષ્યમાં આવા ગુના ન કરવા માટે સુધારવા માટે પણ છે. લાંબી પ્રક્રિયા અને સંપૂર્ણ સત્ય શોધવા માટેની પ્રોસિક્યુશનની કપરિ પ્રક્રિયા ક્યારેક આરોપીઓને સરકારી સાક્ષી (approvers) બનાવીને સિદ્ધ થાય છે. આ આરોપીને સજાના ડર વિના સત્ય બોલવા માટે પ્રોત્સાહન આપવા માટે કરવામાં આવે છે. હવે કબૂલાતના નિવેદન તરફ વળીએ તો, કારણ કે તે પસ્તાવા દ્વારા હૃદયના અંતરથી આવે છે, જ્યાં આવો આરોપી કાયદા હેઠળની પરિણામી સજા ભોગવવા માટે પણ તૈયાર હોય છે, આ તે વિસ્તાર છે જેને સજાના સમયગાળામાં ઘટાડો કરીને થોડી રાહત આપીને પ્રોત્સાહન આપવાની જરૂર છે, આવું પ્રોત્સાહન વધુ આગામી આરોપીઓને કબૂલાત કરવા અને સત્ય બોલવા માટે બદલશે. આ

આરોપીને સત્ય સુધી પહોંચવામાં અને કેસના પ્રોસિક્યુશનનો સફળતાપૂર્વક અંત લાવવામાં મદદ કરી શકે છે."

૬. અમે જણાવું છે કે ઉપરોક્ત અવલોકનો વર્તમાન કેસમાં પણ લાગુ પડશે.

૭. અમે, તે મુજબ, અપીલ ફગાવી દેતી વખતે, સજા ૧૪ વર્ષથી ઘટાડીને અત્યાર સુધી ભોગવેલી સજા જેટલી કરીએ છીએ.

૮. અપીલનો તે મુજબ નિકાલ કરવામાં આવે છે.

અપીલનો નિકાલ થયો.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.